

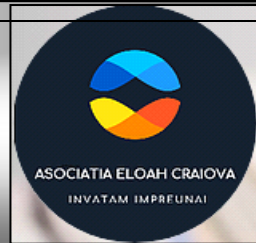


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Curs de formare „Strategii practice de incluziune”

CURS DE FORMARE

Strategii practice de incluziune

Fiecare contează. Împreună reușim!

CUNOAȘTEM
Nevoile și potențialul fiecărui elev

ADAPTĂM
Metode și resurse pentru învățare accesibilă

IMPLICĂM
Construim relații pozitive și un climat incluziv

EVALUĂM
Monitorizăm progresul și îmbunătățim constant

INCLUZIUNEA NU ESTE UN IDEAL, ESTE O PRACTICĂ ZILNICĂ!

DIVERSITATE

RESPECT

EMPATIE

ACCESIBILITATE

ECHITATE

COLABORARE

OPORTUNITĂȚI

ÎNVĂȚĂM. APLICĂM. INCLUDEM.

- Clasă pregătită pentru diversitate
- Metode adaptate nevoilor fiecărui elev
- Colaborare și empatie
- Practici eficiente, rezultate reale

INCLUZIUNE

RESPECT — ACCEPT — ACCESIBILITATE — PARTICIPARE — ECHITATE — COLABORARE — DIVERSTATE

“Incluziunea începe cu noi, se construiește împreună.”

Formator: NEGRILĂ ANGELICA

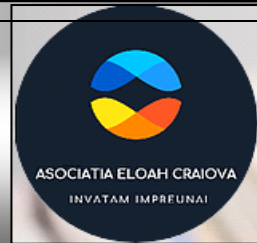


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

OBIECTIVELE CURSULUI

1. Obiective atitudinale (Mentalitate și valori)

- **Reconceptualizarea dizabilității:** Trecerea de la viziunea medicală („persoana are o problemă”) la viziunea socială („mediul prezintă bariere care trebuie eliminate”).
- **Promovarea echității:** Dezvoltarea convingerii că succesul este responsabilitatea întregii comunități, nu doar a trainerului.
- **Valorizarea diversității:** Recunoașterea diferențelor dintre persoane ca resurse de învățare pentru întregul colectiv, nu ca obstacole pedagogice.

2. Obiective cognitive (Cunoștințe)

- **Înțelegerea cadrului UDL:** Însușirea celor trei principii ale *Designului Universal pentru Învățare* și a modului în care acestea se aplică în proiectarea lecțiilor.
- **Cunoașterea tipologiilor de nevoi:** Identificarea caracteristicilor principale ale persoanelor cu CES (TSA, ADHD, tulburări de învățare, deficiențe senzoriale) și a barierelor specifice pe care aceștia le întâmpină.
- **Clarificarea terminologiei:** Distingea corectă între *adaptare curriculară*, *modificare* și *materiale asistive*.

3. Obiective procedurale (Competențe practice)

- **Proiectarea lecțiilor incluzive:** Capacitatea de a crea planuri de lecție flexibile care oferă opțiuni multiple de implicare, reprezentare și exprimare.
- **Implementarea instruirii diferențiate:** Utilizarea tehnicilor de lucru pe grupe de nivel, centre de interes și sarcini stratificate în timpul aceleiași ore de curs.
- **Elaborarea instrumentelor de intervenție:** Redactarea unor *Planuri de Intervenție Personalizate (PIP)* care să conțină obiective măsurabile, realiste și direct aplicabile.

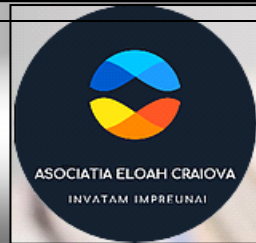


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

- **Gestionarea comportamentelor provocatoare:** Aplicarea tehnicilor de de-escaladare și de sprijin comportamental pozitiv pentru menținerea unui climat sigur.
- **Utilizarea tehnologiei asistive:** Integrarea aplicațiilor digitale și a echipamentelor care compensează dificultățile de scriere, citire sau comunicare.

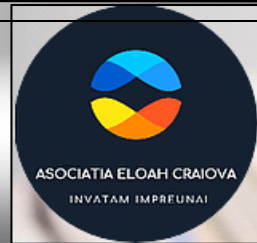


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

CUPRINS

Modulul 1: De la integrare la incluziune. Schimbarea de paradigmă

- **1.1. Clarificări conceptuale:** Excludere, Segregare, Integrare și incluziune.
- **1.2. Modelele dizabilității:** Modelul medical (centrat pe diagnostic) vs. Modelul social (centrat pe bariere).
- **1.3. Cadrul legislativ și drepturile persoanei:** Convenția ONU și legislația națională privind CES.
- **1.4. Profilul profesorului incluziv:** Atitudini, valori și competențe necesare.
- **1.5. Exercițiu de auto-reflexie:** Identificarea propriilor prejudecăți (Implicit Bias) în procesul de evaluare.

Modulul 2: Designul Universal pentru Învățare (UDL) – Flexibilitate în predare

- **2.1. Neuroștiința învățării:** Cele trei rețele cerebrale (afectivă, de recunoaștere și strategică).
- **2.2. Principiul I: Multiple mijloace de implicare:** Cum menținem motivația tuturor.
- **2.3. Principiul II: Multiple mijloace de reprezentare:** Cum oferim informația (text, audio, suport vizual, manipulabile).
- **2.4. Principiul III: Multiple mijloace de acțiune și exprimare:** Cum diversificăm metodele prin care se demonstrează progresul.
- **2.5. Atelier practic:** Analiza unei lecții standard și „infuzarea” ei cu elemente UDL.

Modulul 3: Strategii didactice și managementul clasei diverse

- **3.1. Instruirea diferențiată:** Tehnici de adaptare a conținutului, procesului și produsului.
- **3.2. Adaptări curriculare:**
 - *Adaptări de mediu* (organizarea spațiului, lumină, sunet).
 - *Adaptări procedurale* (timp prelungit, metode de testare).
 - *Adaptări de conținut* (simplificare, esențializare).
- **3.3. Colaborarea în școală:** Rolul profesorului de sprijin și modele de co-predare (Co-teaching).

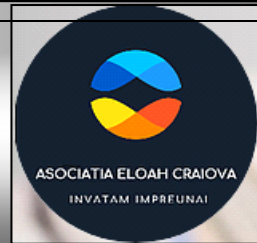


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

- **3.4. Managementul comportamental:** Strategii de intervenție în cazul crizelor și tehnici de de-escaladare.
- **3.5. Tehnologia asistivă:** Aplicații și instrumente digitale care sprijină incluziunea.

Modulul 4: Evaluarea și parteneriatul pentru succes

- **4.1. Evaluarea formativă și incluzivă:** Focus pe feedback-ul constructiv și progresul individual.
- **4.2. Elaborarea și monitorizarea PIP-ului (Planul de Intervenție Personalizat):** Pași practici pentru un document util.
- **4.3. Comunicarea empatică cu familia:** Gestionarea rezistenței familiei.
- **4.4. Crearea unei culturi incluzive în școală:** Combaterea bullying-ului și promovarea acceptării.
- **4.5. Plan de acțiune final:** „Primul pas luni dimineață” – angajamentul individual de schimbare la clasă.

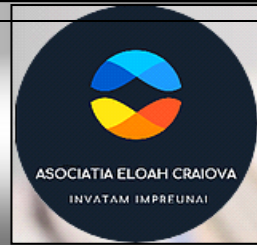


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Modulul 1

De la integrare la incluziune. Schimbarea de paradigmă

1.1. Evoluția modelelor educaționale: de la invizibilitate la apartenență

Evoluția de la excludere la incluziune nu este doar o schimbare de termeni, ci o transformare a valorilor fundamentale ale societății. Pentru a înțelege acest parcurs, folosim adesea metafora cercurilor:

1. Excluderea (Respingerea)

- **Concept:** Persoanele cu nevoi speciale sau dizabilități sunt lăsați în afara sistemului de educație. Aceștia sunt considerați „ineducabili”.
- **Realitate:** Persoanele rămân acasă sau în instituții rezidențiale, fără nicio șansă de alfabetizare sau socializare organizată.
- **Mesajul implicit:** „Nu ești unul dintre noi și nu ai loc aici.”

2. Segregarea (Separarea)

- **Concept:** Se recunoaște dreptul la educație, dar acesta se exercită în medii separate (școli speciale, centre de reabilitare).
- **Realitate:** Persoanele învață doar alături de alții cu diagnostice similare. Deși primesc sprijin specializat, ei sunt ruși de comunitatea lor și de restul celor de vârsta lor.
- **Mesajul implicit:** „Poți învăța, dar numai în spațiul tău, departe de persoanele 'normali'.”

3. Integrarea (Asimilarea)

- **Concept:** Persoana cu CES este plasată într-o clasă, dar structura, curricula și metodele rămân neschimbate.



Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- **Realitate:** Povara adaptării cade exclusiv pe umerii persoanei. Ea trebuie să „țină pasul” cu ceilalți. Dacă nu reușește, este retras sau i se oferă un diagnostic care să justifice eșecul. Persoana este prezentă fizic, dar deseori izolată social (stă în ultima bancă cu un asistent sau face sarcini complet diferite de restul clasei).
- **Mesajul implicit:** „Ești aici, dar trebuie să încerci să fii ca noi pentru a reuși.”

4. Incluziunea (Transformarea)

- **Concept:** Procesul de reformare a învățării pentru a răspunde diversității. Nu persoana trebuie să se schimbe pentru a se potrivi școlii, ci instituția se restructurează pentru a elimina barierele.
- **Realitate:** Profesorul proiectează lecția de la început gândindu-se: „Cum pot să predau acest concept astfel încât să fie înțeles și de cel care citește greu, și de cel care nu are stare, și de cel care este genial?”. Incluziunea înseamnă **apartenență**.
- **Mesajul implicit:** „Ești unul dintre noi, ești valoros exact așa cum ești, iar noi vom face drumul accesibil pentru tine.”

Tabel comparativ: Integrare vs. Incluziune

Caracteristică	Integrare	Incluziune
Focusul	Pe nevoia persoanei (deficit).	Pe drepturile persoanei și barierele din mediu.
Adaptarea	Persoana trebuie să se schimbe/adapteze.	Sistemul se schimbă/adaptează.
Intervenția	Specializată, adesea în afara clasei.	Sprijin integrat în timpul cursului, pentru toți.

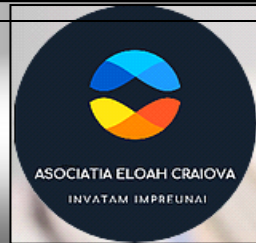


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Caracteristică	Integrare	Incluziune
Rezultatul	Persoana este „în” clasă (prezență).	Persoana este „parte” din clasă (participare).

Aplicație practică :

Identificați un moment din cariera dvs când ați încercat să **integrați o persoană** (cerându-i să se conformeze) și un moment (oricât de mic) când ați reușit să fiți **incluzivi** (modificând ceva în metoda lor pentru a-l include).

Continuăm cu **Secțiunea 1.2**, care este „motorul” schimbării de atitudine. De multe ori, formatorii doresc să fie incluzivi, dar rămân blocați în vechiul mod de gândire fără să își dea seama.

1.2. Modelele Dizabilității: Cine deține „problema”?

Modul în care privim o persoană determină modul în care acționăm. În istoria pedagogiei și a sociologiei, există două perspective dominante:

1. Modelul medical (Centrat pe deficit)

În acest model, dizabilitatea este văzută ca o **boală** sau o „defecțiune” a individului care trebuie „reparată” pentru ca acesta să se poată integra.

- **Perspectiva:** „Individul nu învață pentru că are un diagnostic (ex: ADHD, Autism, Dislexie).”
- **Locul problemei:** În interiorul individului.
- **Abordarea didactică:** Diagnosticare → Etichetare → Tratament/Remediere separată.

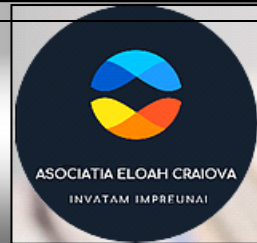


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Accreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

- **Consecința în clasă:** Formatorul simte că nu are competențele necesare („Nu sunt medic/psihopedagog, nu știu ce să-i fac”) și tinde să trimită individul la specialist sau să-l ignore până vine profesorul de sprijin.

2. Modelul social (Centrat pe bariere)

Acest model susține că dizabilitatea nu este un atribut al persoanei, ci o **colecție de bariere** create de societate/școală. Dizabilitatea apare atunci când mediul nu este flexibil.

- **Perspectiva:** „Individul nu învață pentru că metoda mea de predare se bazează doar pe text scris, iar el are dificultăți de procesare vizuală.”
- **Locul problemei:** În intersecția dintre individ și mediu (metodă, spațiu, atitudine).
- **Abordarea didactică:** Identificarea barierei → Eliminarea barierei → Accesibilizarea învățării pentru toți.
- **Consecința în clasă:** Formatorul devine un **arhitect al învățării**. El nu mai caută să vindece individul, ci să „vindece” lecția de barierele care îi împiedică pe unii să participe.

De ce este această trecere vitală pentru un formator de caractere?

Dacă rămânem în **modelul medical**, ne simțim neputincioși în fața unui diagnostic. Dacă trecem la **modelul social**, recâștigăm controlul pedagogic. Nu putem schimba neurologia unui individ cu ADHD, dar putem schimba:

- **Timpul** acordat sarcinii.
- **Modul** în care prezentăm instrucțiunile (vizual + auditiv).
- **Structura** spațiului de lucru.

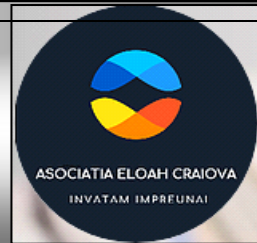


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Exercițiu de reflecție: „Schimbă lentila”

Completați tabelul de mai jos transformând afirmațiile din modelul medical în modelul social:

Afirmație (Model medical)	Transformare (Model social)
„Andrei nu poate scrie dictarea pentru că are disgrafie.”	„Metoda dictării clasice este o barieră pentru Andrei; voi folosi o fișă cu spații de completat.”
„Maria nu este atentă pentru că are ADHD.”	„Lecția mea este prea lungă și statică; voi introduce pauze active și suport vizual.”
„Ionel nu înțelege cerința pentru că are un coeficient de inteligență scăzut.”	„Limbajul meu este prea abstract; voi folosi metoda Pașilor Mici și pictograme.”

1.3. Identificarea barierelor în învățare

Barierile sunt factorii care restricționează participarea. Ele pot fi clasificate astfel:

1. **Bariere fizice:** Lipsa rampelor, acustica proastă a clasei, lumină orbitoare.
2. **Bariere informaționale:** Manuale cu font prea mic, lipsa materialelor audio/video.
3. **Bariere instituționale:** Programe supraîncărcate, sisteme de notare rigide.
4. **Bariere atitudinale:** Stereotipuri („Indivizii aceștia nu pot învăța mai mult de atât”).

1.3. Identificarea barierelor în învățare: „Scanarea” clasei

O barieră reprezintă orice factor care împiedică un individ să acceseze informația, să participe la activități sau să își demonstreze progresul. În modelul incluziv, **bariera este problema, nu individul.**



Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Identificăm **patru categorii principale de bariere:**

1. Bariere atitudinale (Cele mai greu de învins)

Sunt prejudecățile și așteptările pe care le avem față de individ.

- **Efectul de etichetare:** „Dacă are certificat de orientare școlară, oricum nu poate mai mult de nota 5.”
- **Lipsa de apartenență:** Individul este în clasă, dar nu este implicat în proiectele de grup sau în jocurile din pauză.
- **Soluție:** Promovarea unei culturi a respectului și a „mentalității de creștere” (Growth Mindset).

2. Bariere fizice și senzoriale

Țin de mediul în care se desfășoară învățarea.

- **Zgomotul de fundal:** Un ventilator sau foșnetul continuu pot bloca învățarea pentru un individ cu TSA sau ADHD.
- **Lumina:** Reflexia soarelui pe tablă sau lumina fluorescentă intermitentă.
- **Organizarea spațiului:** Bănci fixate în rânduri rigide care nu permit colaborarea.

3. Bariere curriculare și metodice

Țin de **cum** și **ce** predăm.

- **Sursă unică de informație:** Folosirea exclusivă a manualului (doar text scris).
- **Instrucțiuni complexe:** Cerințe lungi, cu multe sub-puncte, oferite doar verbal.
- **Evaluare rigidă:** Singura modalitate de notare este testul scris cronometrat.

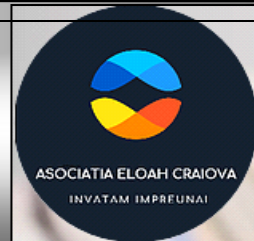


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

4. Bariere tehnologice și de resurse

- Lipsa instrumentelor care să compenseze o dificultate (ex: un soft de citire pentru un individ cu dislexie).
- Absența materialelor manipulative (cuburi, jetoane) pentru conceptele abstracte.

Checklist: „Detectivul de bariere”

Folosiți această listă pentru a analiza următoarea voastră oră de curs. Dacă bifați „NU” la vreun punct, acolo se află o barieră care poate fi eliminată.

Întrebări de verificare	DA	NU
Informația este oferită în cel puțin două formate? (ex: scris pe tablă + explicat verbal)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Indivizii au opțiuni de mișcare sau pauze scurte?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Fontul materialelor primite este mare și clar? (fără aglomerare de text)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Există un „glosar” sau suport vizual pentru cuvintele noi/dificile?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Individul poate alege cum să răspundă? (scris, desenat, oral sau prin tehnologie)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mediul este organizat astfel încât să reducă distragerea atenției?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1.4. Profilul profesorului incluziv

Pentru a elimina aceste bariere, formatorul incluziv adoptă un set de competențe cheie:

1. **Observarea activă:** Observă nu doar *cine* nu înțelege, ci *ce* anume din mediu îi blochează.



Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

2. **Flexibilitatea didactică:** Este gata să schimbe planul lecției „din mers” dacă observă că o barieră blochează grupul.
3. **Colaborarea:** Nu lucrează singur; cere feedback de la individ („Ce te-ar ajuta să înțelegi mai bine?”)
4. **Empatia pedagogică:** Înțelege că un comportament disruptiv este adesea o formă de comunicare a unei frustrări cauzate de o barieră.

Tema de reflecție pentru finalul Modulului I:

Alegeți un individ care vă „provoacă” cel mai mult. Identificați o singură barieră curriculară (modul în care îi cereți să facă o sarcină) și încercați să o eliminați la următoarea oră. Notați ce s-a schimbat în reacția individului.

Modulul II

Designul Universal pentru Învățare (UDL) – Arhitectura unei lecții fără bariere

Designul Universal pentru Învățare (**Universal Design for Learning - UDL**) nu este o metodă de predare specială pentru indivizii cu dizabilități, ci un mod de a gândi educația astfel încât să fie accesibilă tuturor, de la copilul eminent la cel care întâmpină dificultăți majore de învățare.

2.1. Cele trei rețele cerebrale ale învățării

Neuroștiința ne spune că, deși creierul fiecărui individ este unic, există trei rețele principale implicate în procesul de învățare pe care trainerul trebuie să le „aprindă” simultan pentru ca informația să fie reținută:

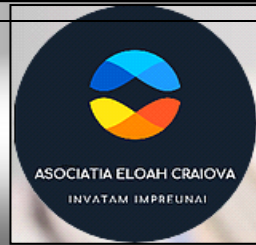


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

1. **Rețeaua afectivă (De ce-ul învățării):** Situată în centrul creierului, gestionează emoțiile și motivația. Fără implicare emoțională, informația nu este procesată profund.
2. **Rețeaua de recunoaștere (Ce-ul învățării):** Situată în partea din spate, ne ajută să identificăm și să interpretăm informația (litere, cifre, concepte).
3. **Rețeaua strategică (Cum-ul învățării):** Situată în partea frontală, planifică și execută acțiunile (cum scriu un eseu, cum rezolv o problemă).

2.2. Cele 3 Principii fundamentale UDL (Ghid de Aplicare)

Profesorul incluziv folosește aceste principii pentru a crea opțiuni în interiorul aceleiași lecții, asigurându-se că fiecare individ are o „poartă de intrare” în subiect:

I. Multiple mijloace de IMPLICARE (Motivația)

Problema: Unii copii se plictisesc, alții sunt copleșiți de anxietate în fața unei sarcini noi.

- **Strategia 1: Oferiți autonomie.** Lăsați să aleagă ordinea sarcinilor sau instrumentele folosite (ex: „Poți scrie pe caiet sau poți folosi tableta”).
- **Strategia 2: Rcopilanța.** Conectați materia cu interesele lor (ex: Matematica explicată prin scorurile dintr-un joc video sau bugetul unei excursii).

II. Multiple mijloace de REPRESENTARE (Prezentarea)

Problema: Dacă informația vine doar prin citit, individul cu dislexie sau cel care nu stăpânește bine limba este blocat.

- **Strategia 1: Percepție variată.** Folosiți text, dar însoțiți-l obligatoriu de diagrame, clipuri video sau obiecte fizice (machete, jetoane).
- **Strategia 2: Glosare vizuale.** Oferiți liste cu termenii noi explicați prin imagini, nu doar prin alte cuvinte complicate.

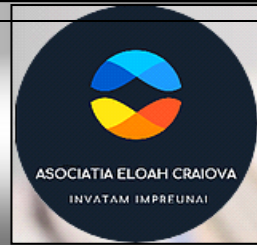


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

III. Multiple mijloace de ACȚIUNE și EXPRIMARE (Demonstrarea)

Problema: Un individ poate ști lecția, dar dacă are o problemă motrică sau de limbaj, testul scris sau răspunsul oral îl va face să pară nepregătit.

- **Strategia 1: Metode alternative de răspuns.** Permiteți să aleagă: un eseu scris, un poster desenat, o prezentare digitală sau o explicație orală înregistrată.
- **Strategia 2: Scaffolding (Schele de sprijin).** Oferiți checklist-uri sau hărți mentale incomplete pentru ai ajuta să-și organizeze gândirea pas cu pas.

2.3. Diferența dintre UDL și Diferențiere

Este o nuanță critică pe care formatorii trebuie să o clarifice:

- **Diferențierea** este adesea *reactivă*: profesorul vede că un individ nu înțelege și îi oferă o fișă separată.
- **UDL** este *proactiv*: formatorul pregătește de la început o „lecție-bufet” cu mai multe opțiuni. Cursantul alege singur ce instrumente îi folosesc, fără să fie stigmatizat.

2.4. Tehnologia ca „Rampă digitală”

În acest modul, formatorul explorează unelte digitale simple care pot fi „colace de salvare”:

- **Cititoarele de ecran (Text-to-Speech):** Pentru indivizii care au dificultăți de citire.
- **Dictarea (Speech-to-Text):** Pentru indivizii cu dificultăți de scriere manuală sau disgrafie.
- **Organizatorii grafici (Canva, MindMeister):** Pentru indivizii care au nevoie de structură vizuală.

Activitate practică :

Sarcina: „Proiectează o secvență de 15 minute, folosind cel puțin o opțiune pentru fiecare dintre cele 3 principii UDL.”

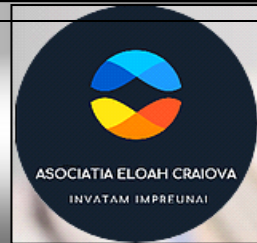


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996

Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027

Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+

Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690

Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026

Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- *Exemplu la Geografie: Copiii pot alege să citească din manual (Reprezentare) sau să exploreze Google Earth (Implicare) și să prezinte relieful printr-un desen sau o descriere audio (Exprimare).*

Modulul III

Managementul clasei incluzive și diferențierea în acțiune

3.1. Instruirea diferențiată: Un singur curriculum, căi multiple

Diferențierea nu înseamnă să faci 30 de lecții separate pentru 30 de indivizi. Înseamnă să ajustezi **trei pârghii principale** în funcție de pregătirea, interesele și profilul de învățare:

1. Diferențierea conținutului (Input):

- Utilizarea unor texte cu niveluri diferite de complexitate (ex: un grup citește un articol științific, altul o variantă rezumată cu suport vizual).
- Folosirea „podcast-urilor” ca alternativă la lectura textului.

2. Diferențierea procesului (Activitatea):

- **Metoda centrelor de învățare:** Sala este împărțită în zone (Centrul de lectură, Centrul de experiment, Centrul digital). Cursanții se rotesc sau aleg centrul care li se potrivește.
- **Tiered Lessons (Lecții în scară):** Toți cursanții învață același concept (ex. fracțiile), dar sarcinile au grade diferite de abstractizare.

3. Diferențierea Produsului (Output):

- Cursanții demonstrează ce au învățat prin metode variate: un test grilă, un eseu, o prezentare orală sau o machetă realizată în echipă.

3.2. Modele de Co-predare (Co-teaching)

Incluziunea reușește cel mai bine atunci când formatorul colaborează cu un profesor de sprijin sau un asistent. Iată cum se pot organiza eficient:

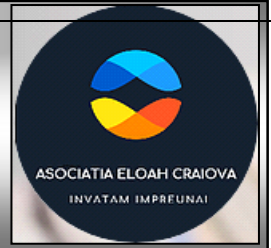


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- **Predarea în stații (Station Teaching):** Formatorii împart conținutul în două părți. Fiecare predă partea sa unui grup, apoi grupurile se schimbă. O a treia stație poate fi pentru lucru independent.
- **Predarea paralelă:** Formatorii împart sala în două grupuri eterogene și predau același material simultan. Acest lucru scade raportul cursant/formator și crește participarea.
- **Predarea alternativă:** Un profesor lucrează cu majoritatea clasei, în timp ce celălalt lucrează cu un grup mic pentru activități de recuperare, pre-predare sau aprofundare.

3.3. Managementul comportamentului prin suport pozitiv

Într-o clasă incluzivă, comportamentul disruptiv este tratat ca o **barieră de comunicare**, nu ca o rea-voință.

- **Analiza funcțională (Modelul ABC):**
 - **A (Antecedent):** Ce s-a întâmplat înainte? (Ex: Zgomot prea mare în clasă).
 - **B (Behavior/Comportament):** Ce a făcut cursantul? (Ex: S-a ridicat și a început să strige).
 - **C (Consecință):** Ce a obținut? (Ex: A fost scos pe hol, unde e liniște).
 - **Concluzie:** Cursantul nu a vrut să fie „rău”, ci a căutat liniștea. Soluția: oferirea de căști antifonice.
- **Structura și predictibilitatea:** Folosirea orarelor vizuale și a rutinelor clare reduce anxietatea care duce la crize comportamentale.

3.4. Adaptările curriculare: Accommodations vs. modifications

Este vital ca formatorii să înțeleagă distincția legală și pedagogică:

Tipul de ajustare	Ce se schimbă?	Exemplu
Adaptări (Accommodations)	CUM învață cursantul (metoda). Standardul rămâne același.	Timp prelungit la test, font mărit, utilizarea calculatorului.

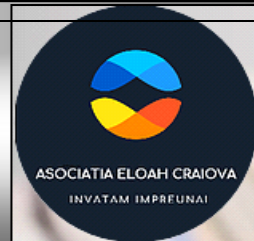


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Tipul de ajustare	Ce se schimbă?	Exemplu
Modificări (Modifications)	CE învață cursantul (conținutul). Standardul este coborât.	Cursantul învață doar numerele până la 10, în timp ce restul clasei face înmulțirea.

Activitate practică:

Sarcina pentru cursanți: *Desenați schema clasei voastre.*

1. Unde ați plasa un „Colț de liniștire” (Calm-down corner)?
2. Cum ați așeza băncile pentru a permite trecerea rapidă de la predare frontală la lucru în perechi?
3. Unde stau cursanții cu nevoi senzoriale pentru a minimiza distragerea?

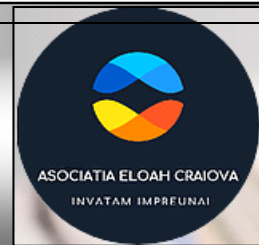


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

Modulul IV

Evaluarea, documentația și parteneriatul pentru succes

Ultimul modul al cursului, **Modulul IV**, face trecerea de la managementul clasei la consolidarea procesului pe termen lung. Acesta se concentrează pe „hârțogăria cu sens” (documentația care ajută, nu doar ocupă timpul), pe evaluarea care încurajează progresul și pe construirea unei alianțe reale cu familia.

4.1. PIP (Planul de Intervenție Personalizat): Instrument de lucru, nu birocrăție

PIP-ul este documentul strategic care ghidează parcursul persoanelor cu CES. În acest modul, învățăm să scriem obiective **SMART** (Specifice, Măsurabile, Abordabile, Rcopilante și în Timp):

- **Greșit (Vag):** „Cursantul va învăța să citească mai bine.”
- **Corect (SMART):** „Până la sfârșitul cursului, cursantul va putea citi un text de 50 de cuvinte cu maximum 3 erori, folosind un degetar de urmărire a rândurilor.”
- **Componentele cheie:** Puncte tari ale cursantului (pe ce construim), bariere identificate, adaptări necesare și criteriile de succes.

4.2. Evaluarea incluzivă: Focus pe progres (Ipsativă)

Într-o clasă diversă, evaluarea normativă (compararea cu media clasei) poate fi demotivantă pentru persoanele cu dificultăți.

- **Evaluarea ipsativă:** Compararea performanței actuale a persoanei cu performanța lui anterioară. „Azi ai reușit să scrii 5 cuvinte corect, față de 2 săptămâna trecută!”
- **Evaluarea formativă (continuă):** Folosirea tehnicilor de tip „Bilet de ieșire” (Exit tickets) sau „Semaforul înțelegerii” pentru a ajusta predarea în timp real.
- **Portofoliul de progres:** Colectarea dovezilor de învățare care nu sunt doar teste scrise (fotografiile ale proiectelor, înregistrări audio, autoevaluări).



Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociatia ELOAH Craiova

4.3. Parteneriatul: De la rezistență la colaborare

- **Comunicarea empatică:** Cum dăm „vești grele” fără a bloca dialogul. Folosirea tehnicii „Sandwich”: O veste bună (punct tare) -> Provocarea de lucru -> Planul de acțiune comun.

4.4. Cultura incluzivă a școlii: Dincolo de ușa clasei

Incluziunea nu poate fi o „insulă” în sala unui singur formator. Ea trebuie să devină spiritul școlii.

- **Prevenirea Bullying-ului:** Strategii de cerc (Circle time) pentru a discuta despre diferențe și acceptare.
- **Rețele de sprijin între formatori:** Crearea unor grupuri de „Peer Coaching” unde formatorii schimbă idei despre ce a funcționat și ce nu.

Activitate finală de curs: „Planul meu de 30 de zile”

Fiecare participant va elabora un plan simplu de acțiune pentru luna următoare, răspunzând la trei întrebări:

1. *Ce barieră specifică voi elimina din sala mea?*
2. *Ce metodă UDL nouă voi încerca să implementez?*
3. *Ce mesaj pozitiv voi transmite unui părinte cu care colaborez dificil?*

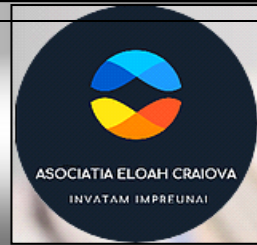


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996

Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027

Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+

Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690

Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026

Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Ghid de buzunar

Adaptări rapide pentru o clasă incluzivă

Acest ghid oferă soluții de tip „prim ajutor” pedagogic, clasificate în funcție de barierele identificate.

1. Bariere de atenție și organizare (ex. ADHD, anxietate)

- **Regula de 3:** Oferiți maximum 3 instrucțiuni scurte o dată. Rugați cursantul să le repete.
- **Cronometrul vizual:** Folosiți un ceas mare sau o clepsidră pentru a arăta cât timp a mai rămas dintr-o sarcină.
- **Banca „Liniștită”:** Permiteți cursantului să folosească căști antifonice sau să stea cu fața la un perete neutru în timpul sarcinilor de concentrare.
- **Pauze de mișcare:** Acordați „misiuni” (ex. spală buretele, du catalogul) pentru a permite descărcarea energiei.

2. Bariere de citire și scriere (ex. Dislexie, Disgrafie)

- **Font prietenos:** Folosiți fonturi sans-serif (Arial, Verdana) de mărime 14, cu spațiere dublă.
- **Fereastra de lectură:** O bucată de carton cu o tăietură dreptunghiulară care lasă la vedere doar rândul curent.
- **Alternativa la scris:** Permiteți înregistrarea audio a temei sau folosirea funcției „Voice-to-Text”.
- **Fișe cu lacune:** Oferiți scheme gata desenate unde copilul trebuie să completeze doar cuvintele-cheie.

3. Bariere senzoriale (ex. TSA)

- **Avertizarea tranzițiilor:** Anunțați cu 5 minute înainte că urmează să schimbați activitatea.
- **Scaunul cu bandă elastică:** Puneți o bandă elastică la picioarele scaunului pentru ca cursantul să-și poată mișca picioarele fără să facă zgomot.
- **Lumina difuză:** Evitați lumina fluorescentă puternică dacă cursantul este hipersensibil.

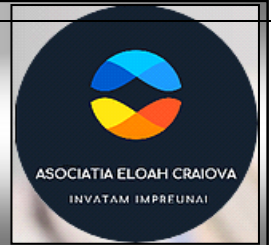


Co-funded by the
European Union



Funded by the
European Union

Erasmus +



Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996

Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027

Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+

Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690

Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026

Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

4. Bariere de Înțelegere (ex. Dizabilitate intelectuală ușoară)

- **Metoda „Pașilor mici”:** Descompuneți o problemă complexă în 5 sub-sarcini numerotate.
- **Support vizual:** Fiecare concept nou trebuie însoțit de o imagine sau un obiect real (material manipulativ).
- **Peer-Tutoring:** Perechea de învățare – un coleg „expert” îl ajută pe cel care are nevoie, consolidându-și astfel propriile cunoștințe.

„Dacă un cursant nu poate învăța în felul în care predăm noi, trebuie să predăm în felul în care el poate învăța.”

Bibliografie:

- UNESCO (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*
- United Nations (2006). *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*
- OECD (2019). *Equity and Inclusion in Education: Finding Strength through Diversity*
- Mel Ainscow (2020). *Promoting Inclusion and Equity in Education*
- Tony Booth & Mel Ainscow (2011). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*
- David Mitchell (2014). *What Really Works in Special and Inclusive Education*
- Carol Ann Tomlinson (2014). *The Differentiated Classroom*
- Ann Gravells (2015). *Inclusive Teaching and Learning in Further Education*